

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Lenky Krupičkové a Faisala Husseiniho v právní věci žalobce: **B. V.**, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 427/16, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. 10. 2024, č. j. 6 A 77/2024-18,

t a k t o :

Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí ze dne 19. 8. 2024, č.j. MSP-586/2024-OSV-OSV/2, jímž žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 24. 7. 2024, č. j. 40 Si 320/2024, jímž byla podle ustanovení § 15 a § 11a odst. 1 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, odmítnuta žádost žalobce o poskytnutí informací ze dne 10. 7. 2024. Žalobce současně požádal o osvobození od soudních poplatků.

[2] Městský soud usnesením ze dne 22. 10. 2024, č. j. 6 A 77/2024-18, žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků zamítl. Zdůraznil, že při zkoumání, zda účastník disponuje dostatečnými prostředky, aby mohl soudní poplatek zaplatit, je především na něm, aby své materiální poměry dostatečně konkrétně popsal (břemeno tvrzení), a současně aby projevils zákonem požadovanou aktivitu a předložil soudu řádné doklady dosvědčující jeho nemajetnost, resp. nízké příjmy (břemeno důkazní). Vyplyne-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, popř. neúplné, soud žádost zamítne; soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (viz rozsudky Nejvyššího

správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004-50, nebo ze dne 9. 10. 2014, č. j. 7 As 177/2014-17). V souvislosti s uvedeným dospěl k závěru, že podání žalobce nesplňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, neboť se krom zaslání kopie několika dokladů a osočení různých státních orgánů ke svým příjmům a výdajům blíže nevyjádřil. Ke svému aktuálnímu majetku neuvedl a nedoložil ničeho. Předložené doklady považoval městský soud za neúplné, neboť si z nich nelze učinit dostatečně přesný obraz o finančních a majetkových poměrech žalobce. Dokládané příjmy a výdaje v důsledku toho vyznívaly také nevěrohodně. Uzavřel, že žalobce řádně neosvědčil nedostatek prostředků k úhradě soudního poplatku.

[3] Městský soud rovněž dodal, že žalobci nebylo možné osvobození od soudních poplatků přiznat též proto, že se jeho procesní aktivita jeví jako neuvážené nadužívání tohoto institutu. Mimo množství žalobcem vedených sporů považoval městský soud za rozhodný zejména způsob, jakým žalobce soudní spory vyvolává, a také podstatu těchto sporů. Ve světle uvedeného svědčí jednání žalobce o snaze bezplatně vést spory podle své libosti. Neshledal proto důvod, aby za něj náklady na vedení těchto řízení nesl stát formou osvobozování od soudních poplatků.

II.

[4] Proti usnesení městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž se domáhal jeho zrušení. Současně požadoval přiznání osvobození od soudních poplatků a navrhoval ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti. V kasační stížnosti namítal, že městskému soudu jsou známy důvody jeho kritické situace, že žije pod hranicí chudoby a na zaplacení soudních poplatků ani advokáta nemá prostředky. Dále namítal, že mu postup městského soudu upírá základní ústavní právo na spravedlivý proces. Stěžovatel rovněž v kasační stížnosti argumentoval vytvořenou metodikou StB pro jeho dehonestaci.

[5] Vyjádření žalovaného Nejvyšší správní soud nepožadoval.

III.

[6] Pokud jde o podmínku zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, Nejvyšší správní soud již v usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS, dospěl k následujícímu závěru: *„Stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích].“* V této věci však nebylo napadeným usnesením rozhodováno o návrhu ve věci samé, jelikož se jedná o procesní rozhodnutí učiněné v řízení o žalobě, jímž se toto řízení nekončí, stěžovateli tedy povinnost zaplatit soudní poplatek nevznikla.

[7] Pokud jde o podmínku spočívající v obligatorním zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem v řízení o kasační stížnosti, své závěry učiněné v citovaném rozhodnutí ve vztahu k soudnímu poplatku dále promítl rozšířený senát i do

pokračování

následující úvahy: „*Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.*“ Z citovaného usnesení rozšířeného senátu tedy plyne, že ani povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem není vyžadováno v těch případech, kdy kasační stížnost směřuje, tak jako v nyní posuzované věci, proti procesnímu rozhodnutí, jímž se řízení o žalobě nekončí.

[8] Nejvyšší správní soud poté posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Nejvyšší správní soud posoudil důvody, pro které městský soud zamítl žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků. Nejprve ze soudního spisu ověřil, že městský soud stěžovatele srozumitelným způsobem vyzval k vyplnění prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Stěžovatel však tento formulář nevyplnil úplně. Zejména neuvedl ani nijak nedoložil, jaké jsou jeho výdaje. Sdělil pouze, že jeho příjmy tvoří starobní důchod ve výši 6 549 Kč a příspěvek na bydlení ve výši 1 267 Kč. Ve formuláři dále už jen uvedl ke kolonce „*jiné okolnosti, které by mohly mít vliv na osvobození*“, že se cítí poškozen. V domácnosti žije se psem. K prohlášení doložil kopii výplatního dokladu starobního důchodu ve výši 6.549 Kč za období 24. 8. 2024 – 23. 9. 2024, kopii oznámení Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Příbrami ze dne 29. 4. 2022, o zvýšení příspěvku na živobytí z 877 Kč na 1.267 Kč od 1. 4. 2022, a kopii platebního dokladu SIPO za červen 2024 s částkou 1.050 Kč za elektřinu a 3.660 Kč za plyn.

[11] Podle judikatury Nejvyššího správního soudu břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně skutečností, které odůvodňují osvobození účastníka řízení od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro soudní řízení, tíží tohoto účastníka řízení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2017, č. j. 10 As 301/2017-20). Soud by však měl zajistit, aby účastník řízení nebyl poškozen jen kvůli své neznalosti procesních pravidel. Pokud např. soud dospěje k názoru, že účastník nevěděl, jak daný formulář vyplnit, měl by ho vyzvat, aby svá tvrzení doplnil a upřesnil. Pokud ale účastník formuláři rozumí, a přesto se jej rozhodl nevyplnit úplně, není třeba takového účastníka vyzývat k doplnění (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 10. 2022, č. j. 10 As 261/2022-13).

[12] Městský soud v tomto případě nemusel stěžovatele vyzývat k doplnění tvrzení o majetkových poměrech, neboť ten byl v různých řízeních opakovaně upozorňován na to, jakým způsobem je třeba nemajetnost doložit (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 10. 2022, č. j. 10 As 261/2022-13, ze dne 27. 1. 2022, č. j. 8 As 360/2021-24, nebo ze dne 25. 6. 2024, č. j. 5 As 128/2024-9).

[13] Jak dále správně poznamenal městský soud, i kdyby stěžovatel svou nemajetnost řádně doložil, je možné dobrodiní v podobě osvobození od soudních poplatků nepřiznat

i s ohledem na množství a povahu sporů, které vůči různým orgánům veřejné správy vede. Nejvyšší správní soud mnohokrát ve své judikatuře uvedl, že smyslem a účelem osvobození od soudních poplatků je ochrana nemajetného účastníka řízení před odepřením přístupu k soudu. Účelem osvobození od soudních poplatků naopak není odbřemenit nemajetné účastníky řízení ve všech soudních sporech, včetně těch, které opakovaně a soustavně vyvolávají, ačkoliv nemají zjevný dopad do jejich životní sféry. Přestože je tedy účastník řízení nemajetný, takže by bylo zásadně namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků, může mu soud výjimečně toto dobrodiní odepřít, a to zejména pro povahu sporů, které vede (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011-66).

[14] Nejvyšší správní soud shledal napadené usnesení městského soudu dostatečně a srozumitelně odůvodněné. Městský soud podrobně vysvětlil, v jakých okolnostech shledává zneužívající přístup stěžovatele. Stěžovatelovy argumenty obsažené v žalobě i v kasační stížnosti jsou téměř identické jako v jeho ostatních mnoha podáních, kterými vyvolává velké množství sporů s různými orgány veřejné správy. S výsledky již proběhlých řízení stěžovatel nijak nepracuje. Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že stěžovatel podobná tvrzení opakuje i v ostatních kasačních stížnostech, včetně kasačních stížností proti usnesením krajských soudů o neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce (jen z poslední doby rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 7. 2023, č. j. 10 As 164/2023-12, ze dne 8. 12. 2023, č. j. 5 As 260/2023-12, ze dne 21. 2. 2024, č. j. 8 As 26/2024-10 a ze dne 25. 6. 2024, č. j. 5 As 128/2024-9).

[15] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[16] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v rozhodnutí o věci samé. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. prosince 2024

David Hipšr
předseda senátu